

Sygn. akt VII U 263/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2018 r.

**Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarząbek

Protokolant: Marta Jachacy

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 30 października 2018 r. w Warszawie

sprawy M. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

o wcześniejszą emeryturę

na skutek odwołania M. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

z dnia 16 stycznia 2017 r. znak: (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

W dniu 16 lutego 2017 r. **M. W.** złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 16 stycznia 2017 r.

znak:(...)i wniósł o zaliczenie pracy wykonywanej w (...) Spółdzielni (...) w S. w okresie od drugiego stycznia 1981 r., do 31 grudnia 1983 r. i od 1 lipca 1989 r. do 30 września 1989 r. do wykonywania pracy w szczególnych warunkach. W uzasadnieniu odwołania M. W. wyjaśnił, że od maja 1977 roku

do końca stycznia 1991 r. był zatrudniony w ww. zakładzie pracy, przy czym

w wymienionych okresach pracował jako elektromonter i obsługiwał maszynownię chłodniczą. Odwołujący przedstawił zakres czynności, jakie wykonywał wskazując,

że podczas ich wykonywania był narażony na hałas oraz na działanie amoniaku. Zaznaczył również, że bezpośrednia obsługa stacji sprężarek została wymieniona w uchwale nr 16/83 Zarządu Centralnego Związku Spółdzielni (...) z dnia 27 czerwca 1983 r. w wykazie A dział XIV poz. 9 pkt 1. Odwołujący stwierdził, że zwracał się do powyższego zakładu pracy z prośbą o wydanie świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach, jednakże uzyskał informację, że takiego świadectwa nie otrzyma z uwagi na brak dokumentów z tamtych lat. Dodatkowo odwołujący dołączył dokumenty oraz wniosek o przesłuchanie świadków na okoliczność faktycznego wykonywania pracy w warunkach szczególnych (odwołanie z załącznikami k. 2-11 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 7 marca 2017 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.** wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie organ rentowy powołał się na treść art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze

wskazując, że odwołujący nie wykazał posiadania 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy wyjaśnił, że na podstawie zgromadzonych dokumentów ZUS uwzględnił jako udowodniony okres wynoszący 12 lat, 2 miesiące i 2 dni, natomiast wskazany w odwołaniu okres pracy nie został uwzględniony, ponieważ zakład pracy nie potwierdził, że wnioskodawca w tym okresie wykonywał pracę w warunkach szczególnych (odwołanie k. 12 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. W., urodził się w dniu (...) (okoliczność bezsporna).

W dniu 21 maja 1977 r. M. W. został zatrudniony w (...) Spółdzielni (...) w S. na stanowisku elektromontera. Zgodnie z pisemnym zakresem czynności do obowiązków odwołującego się należało m. in.: dokonywanie okresowych przeglądów i remontów zapobiegawczych silników i urządzeń elektrycznych, dokonywanie okresowych rewizji silników elektrycznych i aparatury rozruchowo-regulacyjnej, prowadzenie ewidencji dokonanych przeglądów silników elektrycznych, dokonywanie remontów zapobiegawczych silników elektrycznych, instalacji elektrycznej i urządzeń rozruchowych, dokonywanie odbioru silników po przewinięciu oraz badaniu silników oddawanych do użytku induktorem, prowadzenie dziennika ruchu urządzeń elektrycznych, w którym należy odnotowywać: przerwy w dostawie prądu, awarie, spadku napięcia oraz wykonane remonty, a także dokonywanie napraw instalacji siły i światła. Odwołujący pracował jako elektromonter do 31 grudnia 1983 r. W latach 1981-1983 zdarzało się, że odwołujący pracując jako elektromonter wykonywał pracę w maszynowni chłodni znajdującej się w Zakładach (...). (podanie o przyjęcie do pracy, umowa o pracę z 21.05.1977 r., pisemny zakres czynności, pisma w sprawie zmiany zaszeregowania – akta osobowe odwołującego; zeznania odwołującego k. 79-81 a.s., zeznania świadków M. S., G. G., J. H. – nagranie rozprawy z 07.12.2017 r. płyta cd k. 70 a.s., opinia biegłego z zakresu BHP k. 83-92 a.s.).

W trakcie zatrudnienia w dniu 27 września 1980 r. M. W. uzyskał kwalifikacje do zatrudnienia przy eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych w zakresie: prac warsztatowych i konserwacyjno-remontowych o napięciu do 1 kV, instalacji elektrycznych i urządzeń elektrycznych napędowych (odpis zaświadczenia o kwalifikacjach z 27.09.1980 r. – akta osobowe odwołującego; zeznania odwołującego k. 79-81 a.s., opinia biegłego z zakresu BHP k. 83-92 a.s.).

O dnia 1 stycznia 1984 r. powierzono obowiązki maszynisty chłodni. Następnie w dniu 24 stycznia 1984 r. Zakład (...) w S. skierował M. W. na kurs w zakresie eksploatacji i urządzeń chłodniczych, które ukończył w dniu 25 maja 1984 r. Pracę maszynisty chłodni odwołujący wykonywał w okresie od 1 stycznia 1984 r. do 30 czerwca 1989 r., zajmował się m. in. obsługiwaniem stacji sprężarek – nadzorowaniem ich parametrów, wymianą filtrów, naprawą usterek (pismo ws. powierzenia obowiązków z 27.01.1984 r., pisma w sprawie zmiany kategorii zaszeregowania, umowa o szkolenie z 24.01.1984 r., zaświadczenie nr 80/84 - akta osobowe odwołującego; zeznania odwołującego k. 79-81 a.s., zeznania świadka M. S., G. G., J. H. – nagranie rozprawy z 07.12.2017 r. płyta cd k. 70 a.s., opinia biegłego z zakresu BHP k. 83-92 a.s.; świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach k. 3 a.r. tom III).

Z dniem 1 lipca 1989 r. M. W. ponownie powierzono obowiązki montera, którą to pracę wykonywał do końca zatrudnienia w Zakładach (...) w S., to jest do dnia 31 stycznia 1991 r. (pismo ws. powierzenia obowiązków z 28.06.1989 r., pisma w sprawie zmiany kategorii zaszeregowania - akta osobowe odwołującego; zeznania odwołującego k. 79-81 a.s., zeznania świadków M. S., G. G. – nagranie rozprawy z 07.12.2017 r. płyta cd k. 70 a.s., opinia biegłego z zakresu BHP k. 83-92 a.s.).

Po zakończeniu stosunku pracy OSM Zakład (...) w S. wystawił odwołującemu się świadectwo pracy z dnia 31 stycznia 1991 r. w którym wskazano, że w okresie od 8 maja 1977 r. do 31 stycznia 1991 r. był zatrudniony na stanowisku elektromonter, maszynista chłodniczy, elektromonter. Następnie Spółdzielnia (...) w S. – następcą prawny OSM Zakład (...) w S. – wydał odwołującemu dwa świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z 16 sierpnia 1999 r., w którym, wskazano, że:

- w okresie od 7 maja 1977 r. do 31 grudnia 1983 r. i od 1 lipca 1989 r. do 31 stycznia 1991 r. wykonywał prace elektromontera zgodnie z załącznikiem nr 1 do uchwały nr 16/83 Zarządu Centralnego Związku Spółdzielni (...) z dnia 27 czerwca 1983r. wymienionym w wykazie A dziale III poz. 81 pkt 4 (prace elektryków w hamowniach przy próbach silników spalinowych);
- w okresie od 1 stycznia 1984 r. do 30 czerwca 1989 r. wykonywał prace maszynisty chłodniczego zgodnie z załącznikiem nr 1 do uchwały nr 16/83 Zarządu Centralnego Związku Spółdzielni (...) z dnia 27 czerwca 1983 r. wymienionym w wykazie A dziale X poz. 7 pkt 4;

(świadczenie pracy z 31.01.1991 r., świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych z 16.08.1999 r. – akta osobowe odwołującego; opinia biegłego z zakresu BHP k. 83-92 a.s.).

W dniu 20 września 2016 r. M. W. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddziale w W. wniosek o emeryturę. Do wniosku odwołujący załączył kwestionariusz zawierający informację o okresach składkowych i nieskładkowych oraz dokumenty na ich potwierdzenie (wniosek o emeryturę z załącznikami k. 1-9 a.r. tom II).

Po rozpoznaniu powyższego wniosku ZUS (...) Oddział w W. wydał w dniu 28 września 2016 r. decyzję znak: (...) na podstawie której odmówił M. W. prawa do emerytury wskazując, że na dzień 1 stycznia 1999 r. nie został spełniony warunek 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Uzasadniając decyzję organ rentowy wskazał, że nie uwzględnił okresów zatrudnienia odwołującego od 1 sierpnia 1974 r. do 23 kwietnia 1975 r. w Zakładzie (...) S.A. oraz od 7 maja 1977 r. do 31 grudnia 1983 r., od 1 stycznia 1984 r. do 30 czerwca 1989 r. oraz od 1 lipca 1989 r. do 31 stycznia 1991 r. w Spółdzielni (...) (decyzja ZUS z 28.09.2016 r. – nieoznaczona karta a.r. tom II).

Odwołujący pismem z dnia 5 października 2016 r. zwrócił się do Spółdzielni (...) w G. – następcy prawnego SM (...) w S. –

z prośbą o korektę w świadectwach wykonywania prac w szczególnych warunkach wskazując, że zostały zakwestionowane przez ZUS. W odpowiedzi na powyższe

SM (...) w G. wystawiła odwołującemu się korektę świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 14 października 2016 r. w którym wskazano, że w okresie od 1 stycznia 1984 r. do 30 czerwca 1989 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę „maszynista chłodniczy – bezpośrednia obsługa stacji sprężarek” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. wykaz A dział XIV poz. 9 oraz wykaz A dział XIV poz. 9 pkt 1 stanowiącego załącznik nr 1 do uchwały nr 16/83 Zarządu Centralnego Związku Spółdzielni (...) z dnia 27 czerwca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy spółdzielczości mleczarskiej. Jednocześnie pismem z dnia 17 października 2016 r. Zarząd SM (...) w G. odmówił sprostowania świadectwa w pozostałym zakresie wskazując, że od 7 maja 1977 r. do 31 grudnia 1983 r. i od 1 lipca 1989 r. do 31 stycznia 1991 r. był zatrudniony na stanowisku elektromontera, które to stanowisko nie występuje w przepisach resortowych (wniosek odwołującego z 05.10.2016 r., korekta świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z 14.10.2016 r., pismo SM (...) z 17.10.2016 r. – akta osobowe odwołującego).

W dniu 24 października 2016 r. M. W. wystąpił do ZUS z prośbą o ponowne rozpatrzenie jego wniosku o wcześniejszą emeryturę. Do pisma odwołujący załączył dodatkowe dokumenty, w tym m. in. uzyskane z SM (...) w G. (pismo odwołującego z 24.10.2016 r. z załącznikami – k. 1-19 a.r. tom III)

ZUS (...) Oddział w W. rozpoznał powyższy wniosek i w dniu 16 stycznia 2017 r. wydał decyzję, na podstawie której ponownie odmówił odwołującemu prawa do emerytury z uwagi na brak spełnienia warunku 15 lat pracy w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że do stażu pracy w warunkach szczególnych uwzględnił okresy pracy od 1 sierpnia 1974 r. do 23 kwietnia 1975 r., od 1 stycznia 1984 r. do 30 czerwca 1989 r., od 18 listopada 1992 r. do 30 czerwca 1995 r. oraz od 1 lipca 1995r. do 31 grudnia 1998 r., łącznie 12 lat, 2 miesiące i 2 dni, z wyłączeniem okresów nieskładkowych przebytych po 14 listopada 1991 r. Jednocześnie organ rentowy wyjaśnił, że nie uwzględnił jako okresu pracy w warunkach szczególnych w zakładzie (...) od 7 maja 1977 r. do 31 grudnia 1983 r. oraz od 1

lipca 1989 r. do 31 stycznia 1989 r., gdyż zakład pracy nie potwierdził wykonywania przez niego tego rodzaju pracy w powyższych okresach (decyzja ZUS z 16.01.2017 r. k. 41 a.r. tom III).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy, na który złożyły się dowody z dokumentów, zeznań świadków i odwołującego się, a także opinia biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Dowody te, w zakresie w jakim wynikały z nich prezentowane wyżej okoliczności stanu faktycznego, Sąd uznał za wiarygodne.

Sąd uwzględnił na poczet materiału dowodowego wymienione wyżej dowody z dokumentów, w szczególności nieponumerowaną dokumentację załączoną do akt osobowych, obejmującą m. in. informacje o zmianie stawki zaszerzowania, umowę o pracę, zakres obowiązków odwołującego się, jako elektromontera czy też pisma w sprawie szkoleń odwołującego się i uzyskanych przez niego kwalifikacji. Ponadto Sąd ustalając stan faktyczny oparł się na dokumentach obrazujących przebieg postępowania przed organem rentowym, jak również korespondencję odwołującego się z następcami prawnymi OSM Zakłady (...) w S. w zakresie korekty wystawionych mu świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Dowody z dokumentów nie były kwestionowane przez strony postępowania, a ponieważ ich treść była wzajemnie skorelowana i nie budziła zastrzeżeń Sąd uznał je w całości za wiarygodne.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków G. G. (00:02:13-00:09-52), J. H. (00:10:12-00:14:12) oraz M. S. (00:14:16-00:21:09) w zakresie, w jakim potwierdzili fakt zatrudnienia i wykonywania przez M. W. pracy w OSM Zakłady (...) w S.. Wymienieni wyżej świadkowie współpracowali z odwołującym się w tym samym zakładzie pracy, a okresy ich zatrudnienia w dużej mierze pokrywały się z okresem zatrudnienia odwołującego się. Jednocześnie Sąd nie dał wiary zeznaniom świadków co do tego, że praca odwołującego się miała przez cały okres zatrudnienia odbywać się tak samo, jak miało to w przypadku jego zatrudnienia na stanowisku maszynisty chłodniczego. Zeznania świadków w tym zakresie nie znajdują bowiem potwierdzenia w dokumentacji pracowniczej odwołującego się, przede wszystkim w angażach zawierających informacje o jego stanowisku pracy, zakresie czynności, jakie miał wykonywać, jak też informacji o odbyciu szkolenia specjalistycznego które uprawniało go do obsługi urządzeń chłodniczych, co miało miejsce dopiero w 1984 roku. W tym kontekście Sąd nie dał wiary zeznaniom J. H. w zakresie, w jakim wskazał, że odwołujący się przez cały okres zatrudnienia w OSM Zakłady (...) w S. wykonywał prace w maszynowni chłodni, gdyż okoliczność ta nie znalazła potwierdzenia w innych dowodach, w tym dokumentach załączonych do akt osobowych odwołującego się obrazujących przebieg jego zatrudnienia i zakres obowiązków, jak również w zeznaniach innych świadków, którzy wskazywali na zmiany stanowisk pracy odwołującego się w trakcie zatrudnienia w tym zakładzie pracy. Z kolei do zeznań M. S. w zakresie, w jakim wskazał, że odwołujący się miał wykonywać pracę elektromontera w maszynowni chłodni Sąd podszedł z ostrożnością. W trakcie składania zeznań w tym zakresie świadek odpowiadając na pytanie odwołującego się nie był początkowo w stanie udzielić jednoznacznej odpowiedzi. Ostatecznie Sąd uznał za wiarygodną pierwszą odpowiedź świadka, w której wskazał, że bywały takie sytuacje, że pracując jako elektromonter pracował na maszynowni i że mogło tak być, że pracował z jakąś inną osobą, gdyż on sam pracował z osobą posiadającą uprawnienia na maszynowni.

Zeznaniom odwołującego się M. W. Sąd dał wiarę jedynie częściowo, w zakresie, w jakim wskazywane przez niego informacje znalazły pokrycie w pozostałych zebranych w sprawie dowodach. Nie były dla Sądu wiarygodne zeznania odwołującego się w części, w jakiej wskazywał, że poza okresem od 1 stycznia 1984 r. do 30 czerwca 1989r. pracował jako maszynista chłodniczy z angażem elektromontera, gdyż nie znajduje to odzwierciedlenia w udostępnionej dokumentacji osobowej. Nie potwierdziły tego w sposób jednoznaczny również zeznania przesłuchanych w sprawie świadków.

Ponadto Sąd nie dał również wiary przesłuchanym w sprawie osobom (świadkom i odwołującemu się) w zakresie, w jakim wskazali, że odwołujący się miał otrzymywać dodatki za pracę w szkodliwych warunkach przez cały okres zatrudnienia, gdyż nie znajduje to potwierdzenia w angażach odwołującego się w aktach

osobowych. Prócz kategorii zaszeregowania i dodatku stażowego pracodawca nie wymieniał w nich żadnych innych dodatków do wynagrodzenia, które miałyby mu przysługiwać z tego tytułu.

Sąd oparł się również na opinii biegłego z zakresu BHP A. P..

Biegły analizował kwestie związane z charakterem zatrudnienia M. W.

w spornych okresach pracy w OSM Zakłady (...) w S. pod kątem możliwości ich ewentualnego zakwalifikowania jako pracy w warunkach szczególnych. W ocenie Sądu przedmiotowa opinia, tak w zakresie dokonanej przez biegłego analizy istotnych okoliczności, jak i sformułowanych przez niego wniosków w kontekście przedstawionej mu tezy dowodowej, została sporządzona w sposób prawidłowy, zgodny z zasadami fachowości. Wskazać przy tym należy, że opinia nie była kwestionowana przez strony postępowania.

Sąd oddalił wniosek odwołującego się o przesłuchanie świadków E. U. i D. M. zgłoszonych w piśmie procesowym z dnia 25 maja 2018r. (k. 104 a.s.). W ocenie Sądu okoliczności na które powyższy wniosek został zgłoszony zostały już dostatecznie wyjaśnione w oparciu o przeprowadzone wcześniej dowody, w szczególności dokumentację załączoną do akt osobowych odwołującego, zeznania świadków oraz opinię biegłego z zakresu BHP. Wobec powyższego Sąd oddalił przedmiotowy wniosek na podstawie art. 217 § 3 k.p.c.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. W. było niezasadne i podlegało oddaleniu.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył możliwości przyznania odwołującemu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Warunki przyznania tego świadczenia zostały określone w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 r.). Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 tej ustawy, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (co najmniej 25 lat dla mężczyzn).

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Praca w warunkach szczególnych to praca, w której pracownik w sposób znaczny jest narażony na niekorzystne dla zdrowia czynniki. Jako przykłady takiej pracy można wymienić: pracę w narażeniu na hałas przekraczający dozwolone normy, w zapyleniu, w oparach chemicznych, w wysokich temperaturach lub zmiennych warunkach atmosferycznych. Wymaga przy tym podkreślenia, że przy określaniu prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie ma żadnej swobody. Prace te ściśle i jasno określone są w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Na wykazach prac zawartych we wskazanym rozporządzeniu, nie kończą się jednak ograniczenia dotyczące uprawnień z tytułu wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Aby daną pracę uznać za wykonywaną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, pracownik musi ją wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 ust. 1 ww. rozporządzenia). Dodatkowo, zgodnie z treścią powołanego rozporządzenia, aby mężczyzna mógł nabyć prawo do emerytury powinien:

- 1) posiadać 25-letni okres zatrudnienia, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia);
- 2) wykonywać pracę wymienioną w wykazie A (Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego), będącym załącznikiem do rozporządzenia;
- 3) osiągnąć wiek emerytalny wynoszący 60 lat (§ 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia) oraz
- 4) być zatrudnionym przez co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach (§ 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia).

W niniejszej sprawie było bezsporne, że M. W. spełnia część z powyższych warunków koniecznych do uzyskania wcześniejszej emerytury i legitymuje się stażem pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 12 lat, 2 miesięcy i 2 dni. Wydając skarżoną decyzję odmowną Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że odwołujący się legitymuje się stażem pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 12 lat, 2 miesięcy i 2 dni, a tym samym nie spełnił warunku posiadania 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych, przy czym organ rentowy nie uwzględnił przy tym okresu pracy odwołującego się w OSM Zakład (...) w S. od 7 maja 1977 r. do 31 grudnia 1983 r. i od 1 lipca 1989 r. do 31 stycznia 1991 r. Odwołujący nie zgodził się z powyższym stanowiskiem, wskazując, że w powyższym okresie wykonywał prace polegające na bezpośredniej obsłudze stacji sprężarek, co stanowi pracę w warunkach szczególnych zgodnie z Uchwałą nr 16/83 Zarządu Centralnego Związku Spółdzielni (...) z 27 czerwca 1983 r. w wykazie A Dział XIV poz. 9 pkt 1. Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy rozważał, czy odwołujący spełnia kwestionowaną przez ZUS przesłankę konieczną do uzyskania wnioskowanego świadczenia emerytalnego w kontekście ewentualnej kwalifikacji ww. okresów zatrudnienia jako okresów pracy w warunkach szczególnych.

Okresy pracy określone w ust. 1 § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze powinno być stwierdzone przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze lub w świadectwie pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 1997 r., II UKN 417/97 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001r., II UKN 598/00). W orzecznictwie podkreśla się, że przy ustalaniu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym złożenie dowodu w postaci świadectwa pracy może być kwestionowane, co na podstawie art. 6 k.c. pociąga za sobą obarczenie ciężarem dowodu strony, która zaprzecza okolicznościom wynikającym ze świadectwa pracy. Należy bowiem ustalić, jakie prace ubezpieczony rzeczywiście wykonywał, bowiem ta okoliczność, nie zaś nazwa zajmowanego stanowiska, przesądza o ewentualnym istnieniu przesłanek dla przyznania dochodzonego świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2004 r., II UK 337/03).

Tym samym brak świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub jego braki formalne nie świadczy o tym, że ubezpieczony faktycznie takiej pracy nie realizował. W postępowaniu przed sądem nie stosuje się bowiem ograniczeń dowodowych, jakie istnieją w postępowaniu administracyjnym przed organem rentowym. W orzecznictwie wielokrotnie wyrażano ugruntowany już pogląd, zgodnie z którym ze względu na powyższe okoliczności wykonywania pracy w szczególnych warunkach może być dowodzona wszelkimi środkami dowodowymi, przy czym sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organem rentowym. W postępowaniu przed sądem odwoławczym dopuszczalne jest więc dopuszczenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w sytuacji, gdy wnioskodawca nie jest w stanie wykazać tej okoliczności jedynie w oparciu o dokumenty (zob. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84; z 21 września 1984 r., III UZP 48/84; a także wyroki: Sądu Najwyższego z 8 kwietnia 1999 r., II UKN 619; Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 14 grudnia 2004 r. III AUa 2474/03; Sądu Okręgowego w Tarnowie z 4 października 2013 r. IV U 1284/13).

Kierując się powyższym Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe z zebranych w sprawie dokumentów, zeznań świadków, którzy pracowali z odwołującym

w tym samym zakładzie pracy, a także z opinii biegłego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, który analizował okresy zatrudnienia odwołującego oraz charakter wykonywanej przez niego pracy pod kątem możliwości zaliczenia ich jako pracy w warunkach szczególnych. Jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego M. W. pracował w OSM Zakłady (...) w S. w okresie od 7 maja 1977r. do 31 stycznia 1991 r. Z tego okresu pracy ZUS uwzględnił jako okres pracy w warunkach szczególnych jedynie okres od 1 stycznia 1984 r. do 30 czerwca 1989 r., w którym odwołujący wykonywał prace na stanowisku maszynisty chłodniczego. Ten okres pracy został zaliczony przez byłego pracodawcę odwołującego jako okres pracy w warunkach szczególnych zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. wykaz A dział XIV poz. 9 oraz wykaz A dział XIV poz. 9 pkt 1 stanowiącego załącznik nr 1 do uchwały nr 16/83 Zarządu Centralnego Związku Spółdzielni (...) z dnia 27 czerwca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy spółdzielczości mleczarskiej.

Stanowisko odwołującego skoncentrowało się na twierdzeniu, zgodnie z którym przez cały okres zatrudnienia w OSM Zakłady (...) w S. wykonywał prace

w maszynowni chłodniczej bezpośrednio przy obsłudze stacji sprężarek, w szkodliwych warunkach wywołanych hałasem i zapachem amoniaku. Innymi słowy stanowisko odwołującego sprowadzało się do twierdzenia, że pracował jako maszynista chłodniczy przez cały okres zatrudnienia w OSM Zakłady (...) w S., a więc także w wspólnych okresach zatrudnienia, a nie tylko od 1 stycznia 1984 r. do 30 czerwca 1989 r. Twierdzenia te nie znajdują jednak potwierdzenia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym.

Z akt osobowych odwołującego wynika w sposób jednoznaczny, że w okresie od 7 maja 1977 r. do 31 grudnia 1983 r. i od 1 lipca 1989 r. do 31 stycznia 1991 r. M. W. wykonywał pracę elektromontera. Taka informacja wynika wprost z angaży odwołującego,

w których określano jego stanowisko właśnie jako „elektromonter”. Podobnie świadkowie G. G. i M. S. wskazywali w swoich zeznaniach, że odwołujący

w całym okresie zatrudnienia w OSM Zakłady (...) w S. pracował najpierw jako elektromonter, następnie jako maszynista chłodniczy, a potem znowu jako elektromonter aż do końca zatrudnienia. Taki przedstawiony przebieg zatrudnienia odwołującego się znajduje potwierdzenie w dokumentacji pracowniczej, w tym we wspomnianych angażach i pisemnych informacjach o zmianie stawki szeregowania, jak również pismach w sprawie powierzenia stanowiska. Odwołujący miał również pisemny zakres obowiązków, w którym wskazano jakie dokładnie czynności wykonywać; czynności te były związane przede wszystkim z naprawą i konserwacją urządzeń, w żadnej natomiast pozycji nie wskazano, aby odwołujący wykonując pracę elektromontera miał zajmować się bezpośrednio obsługą stacji sprężarek czy też innych urządzeń chłodniczych. Należy przy tym podkreślić, co wskazał w swojej opinii biegły sądowy z zakresu BHP, że odwołujący do wykonywania tych czynności nie posiadał wówczas stosownych uprawnień; dopiero na początku stycznia 1984 r. pracodawca skierował M. W. na szkolenie w tym zakresie, które ukończył w maju tego samego roku. Zaznaczenia wymaga, że z dokumentacji pracowniczej odwołującego wynika, iż stanowisko maszynisty chłodniczego zostało mu powierzone już od 1 stycznia 1984 r., co może budzić pewne wątpliwości z uwagi na uzyskanie przez niego uprawnień do obsługi urządzeń chłodniczych w późniejszym okresie, przy czym okoliczność ta zdaje się jednocześnie korespondować z zeznaniami świadka M. S., który wskazywał, że początkowo praca w maszynowni chłodniczej odbywała się w towarzystwie pracownika, który odpowiednie kwalifikacje posiadał.

Powyższe okoliczności, jak wspomniano, wynikały wprost z udostępnionej na potrzeby postępowania dokumentacji pracowniczej z całego okresu zatrudnienia odwołującego. Odwołujący nie przedstawił natomiast dowodów, które prowadziłyby do zanegowania wynikających z tej dokumentacji informacji w zakresie rzeczywistego charakteru i rodzaju wykonywanej przez niego pracy. Rację ma odwołujący powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, zgodnie z którym przy ocenie danego okresu pracy w kontekście potencjalnego zakwalifikowania go jako okresu wykonywania pracy w warunkach szczególnych konieczne jest rozważenie jakie czynności faktycznie wnioskodawca wykonywał – na co wskazano przy prezentacji orzecznictwa powyżej – przy czym, w ocenie Sądu Okręgowego, nie może to oznaczać niejako automatycznego zakwestionowania wartości dokumentacji pracowniczej, która w przypadku niniejszej sprawy jednoznacznie wskazuje, że odwołujący wykonywał pracę w warunkach szczególnych (tj. na stanowisku maszynisty chłodni przy obsłudze sprężarek) jedynie w częściowym okresie całego zatrudnienia w OSM Zakłady (...)

w S.. W ocenie Sądu dokumentacja pracownicza jest szczegółowa i kompletna, zawiera m. in. informacje o zmianie stawek zaszeregowania odwołującego, kierowaniu go na szkolenia, trudno zatem uznać, aby pracodawca sporządził ją w sposób niezgodny

ze stanem rzeczywistym, w tym również w zakresie stanowiska i czynności, jakie odwołujący wykonywał. Nie jest przy tym zdaniem Sądu zupełnie wykluczone, że odwołujący pracując jako elektromonter mógł wykonywać jakieś czynności w maszynowni chłodni, np. związane z usuwaniem awarii, na co wskazywał w swoich zeznaniach choćby świadek M. S., jednakże należało to do obowiązków wynikających z tego stanowiska, a nie dotyczyło to bezpośredniej obsługi stacji sprężarek. Nawet gdyby stwierdzić, że odwołujący czasem wykonywał obowiązki elektromontera w maszynowni chłodni, to miało to charakter sporadyczny, a tym samym nie czynności te nie były wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Częściowe potwierdzenie powyższego stanowiska – które w ocenie Sądu wprost wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego – znajduje również potwierdzenie w korespondencji M. W. z następcą prawnym byłego pracodawcy, który przychyłając się do prośby odwołującego o korektę świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych jednocześnie odmówił wystawienia mu takiego świadectwa pracy za okresy sporne, uzasadniając odmowę tym, że stanowisko elektromontera jakie odwołujący wówczas piastował nie występuje w przepisach resortowych, tj. wymienionym wyżej załącznik nr 1 do uchwały nr 16/83 Zarządu Centralnego Związku Spółdzielni (...) z dnia 27 czerwca 1983 r. Przyczyny tej odmowy były uzasadnione, gdyż również Wykaz A stanowiący załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. nie przewiduje zakwalifikowania pracy elektromontera jako pracy w warunkach szczególnych, na co w wskazał również biegły sądowy z zakresu BHP A. P. w opinii sporządzonej na rzecz niniejszej sprawy.

W obliczu powyższych okoliczności zdaniem Sądu Okręgowego należało stwierdzić, iż odwołujący nie wykazał w toku postępowania, że praca wykonywana przez niego w spornych okresach zatrudnienia w OSM Zakłady (...) w S. stanowiła pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu cytowanych wyżej przepisów. Twierdzenia odwołującego co do tego, że przez cały okres zatrudnienia w tym zakładzie pracy miała charakter tożsamy jak w przypadku okresu, który organ rentowy uwzględnił przy ustalaniu jego prawa do wcześniejszej emerytury, to jest pracy bezpośrednio przy obsłudze stacji sprężarek, nie znajdowały odzwierciedlenia w zebranych w sprawie materiału dowodowego. W konsekwencji powyższego sporne okresy zatrudnienia odwołującego nie mogły zgodnie z jego wnioskiem zostać zaliczone jako okresy pracy w warunkach szczególnych, a tym samym ustalenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dokonane na tle kwestionowanej decyzji w zakresie tego jakim stażem pracy tego rodzaju odwołujący się legitymuje nie zostały skutecznie wzruszone w niniejszym postępowaniu. M. W. posiada łącznie 12 lat, 2 miesiące i 2 dni pracy w warunkach szczególnych, a więc nie spełnia kumulatywnie warunków koniecznych do uzyskania wcześniejszej emerytury.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał skarżoną decyzję ZUS za prawidłową i zgodną z prawem. Odwołanie M. W., jako niezasadne, podlegało oddaleniu, o czym orzeczono w sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Zarządzenie: (...)